

Ars Musicae – Orquestra Barroca presenta

“LA MÚSICA QUE FEU BALLAR EL REI SOL”.

Una obra de Pau Pascual.

Esporles, Església parroquial de Sant Pere

10 de juliol a les 21h.

Presentació

“*La música que feu ballar el Rei Sol*” és un espectacle proposat per Ars Musicae i Pau Pascual a partir de la comèdia-ballet *Le Bourgeois Gentilhomme*, de J.B. Molière i J.B. Lully estrenada el 1670. En aquest, l’espectador s’endinsa en l’univers creatiu dels dos autor i en el seu imaginari. Durant l’intercanvi d’idees, debaten sobre les diferències socials i critiquen l’aristocràcia de l’època, però finalment, el vertader protagonista acaba sent l’amor en majúscules. La combinació entre les arts de la paraula, del so i del moviment es fusionen oferint una suggerent experiència.

La dansa, que se’ns mostra en totes les seves possibilitats històriques, és la vehiculadora de les ànsies, és al·legoria de les diferents passions de l’anima i, al mateix temps, al·legoria d’ella mateixa: arrossega tots els personatges al final de l’espectacle de la mateixa forma que agafa de la mà les emocions i els desitjos.. La dansa se sincronitza amb la música com el text se sincronitza amb l’espai, i junts, espai, temps, música i dansa se sincronitzen amb el present. I és que el missatge de Lully no ens queda tan lluny de l’actualitat: «*Que visqui l’amor en totes les seves formes i intensitats!*»

La “Música que feu ballar el Rei Sol” i Esporles

Al final del renaixement i durant l’època del barroc tota la costa mallorquina es protegia amb torres de vigilància i defensa contra “l’enemic turc”. Esporles, en ser un poble relativament modern, no havia patit les correries del pirates que havien atacat altres pobles (Santanyí (1531 i 1546), Sóller (1542, 1561), Valldemossa (1545, 1552), Alcúdia (1551, 1558), Pollença

(1537 i 1550), Andratx (1558, 1571, 1643), Artà (1611) però així i tot els pobladors d'alqueries i rafals es veurién impel·lits a ajudar els pobles investits. No són poques les possessions amb torres fortificades que queden en el camí entre el poble i la costa, i les atalaies arreu de l'illa ens recorden el terror –i també al mateix temps la fascinació– que ens despertava l'imperi otomà.

Els primers esments dels nuclis poblacionals de la vila daten aproximadament del 1673, quatre anys després de l'anècdota que va inspirar l'espectacle que sou a punt de veure: l'any 1669, i a més de 1000 qms al nord d'Esporles, Lluís XIV, amb un abric de brocat d'or recobert de diamants, rep Soliman Aga a la cort amb els luxes dignes d'un gran ambaixador. Aquest –qui per cert, va introduir el cafè a França–, que era un simple emissari del sultà de l'Imperi Otomà es va mostrar completament indiferent a tot el fast i cerimonial enlluernador de la cort i en sortir va exclamar: “Al meu país, quan el Gran Senyor es mostra a la gent, el seu cavall està més ricament decorat que l'abric que acab de veure”.

Va ser un escàndol.

El 1670, ja sigui ofès per aquest fet o fascinat per tot allò que es referia al món “turc”, el Rei Sol comissiona la creació d'una obra de «turqueries» al·lusiu que combinarà música, dansa, teatre; és “Le Bourgeois Gentilhomme”. Els encarregats de dur-ho a terme seran Lully i Molière. Ja anteriorment Lully havia adaptat l'òpera –gènere sorgit a la Florència Medicea– als gustos musicals francesos desdibuixant la frontera recitatiu-ària pròpia de l'òpera italiana. A més, amb Molière com a dramaturg, li donà un gir còmic, i donaren un gran pes als números dansats. D'aqueixa forma idearen el subgènere operístic conegut amb el nom de Comédie-Ballet. Le Bourgeois Gentilhomme serà la setena col·laboració entre aquells dos genis de la música i del teatre, juntament amb Pierre Beuchamp, coreògraf principal de la companyia de Molière i mestre de dansa de Lluís XIV. En ella, l'encant per l'element turc agafa volada i serveix per enganar Monsieur Jordain, el burgès que vol esdevenir gentilhome. La “*Marche pour la cérémonie des Turcs*”, amb els seus protagonistes desfressats i maquillats, enlluerna Monsieur Jordain i esdevé quasi paròdica. És quasi un “understatement” (una operació irònica), i és que enriure'ns d'una cosa ens

pot servir per atenuar el respecte o la por que ens provoca. Que gaudiu de l'espectacle!

FITXA TÈCNICA

Producció: Ars Musicae
Dramatúrgia i direcció: Pau Pascual
Direcció Musical: Bernat Cabot

Intèrprets: Miquel Àngel Torrens i Pau Pascual
Ballarins: Sebastià Bover i Sandra Montesinos
Solista Soprano: Irene Gili
Solista Baix: Miquel Company

Vestuari i sastreria: Aina Moroms
Maquillatge i perruqueria: Jean Pierre Faivre
Escenografia: Jaume Vidal i Pau Pascual
Disseny de llums i tècnic: Daniel Noceda
Tècnic de so: Toni Ginard

Disseny il·lustració: Melicotó S.L.
Fotografia i vídeo: Oriano Nicolau

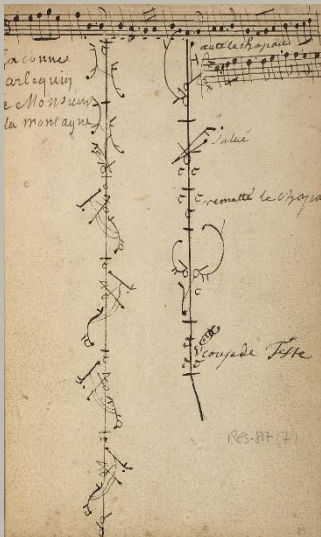
MEMBRES ARS MUSICAE

Dessus de violon: Bernat Cabot, Jaume Aguiló, Alicia Domínguez, Toni Tudurí i Teresa Ripoll.
Haute-contre de violon: Aina Maimó, Caterina Cladera i Aurora Alcover.
Taille de violon: M^aVictòria Sabater, Laura Natta i Magdalena Ramon.
Quinte de violon: Cristina Trenchs i Fabià Acosta.
Basse de violon: Enric Segura i Isidre Mateu.
Basse continue: Francesc Forteza (clavecí), Joan Pep Coll (basses de viole), Manel Martorell (guitarra barroca) i Pere Caselles (fagot).
Flautes traverso: M^aAntònia Melià.
Flauta de bec: Xesc Crespí.
Oboè: Joan Rodríguez.
Percussió: Jaume Roig

Nota

Tot l'equip artístic ha treballat per acostar l'estètica del barroc al públic a través d'una visió innovadora que té també en consideració les fonts històriques. D'aquesta manera tant el maquillador com la sastressa, ja ens presenten els personatges com si fossin representacions al·legòriques a partir de les textures, les paletes de color i la transparència dels teixits. Com a exemples d'això, el personatge de Lucille va vestit de blanc com a al·legoria de la puresa, o també a l'escena dels sastres, aquests són representats per teles. La il·luminació principal manté l'essència de la teatralitat del segle XVII (la llum tènue i les penombres), però sovint s'empra un ventall cromàtic vistós i lluminós. La versió musical segueix de manera fidel els criteris d'interpretació històrics, tal com *Ars Musicae* ens té acostumats. Les coreografies són un repàs a la memòria de diferents èpoques dansístiques, de vegades evocant-les com en el cas del telers –una clara referència a Loïe Fuller, com a pura imatge de la dansa–, o també recuperant les danses del barroc, com en el cas de la divertida *Chaconne des Arlequins* que incorpora fragments de la coreografia original ballada per Monsieur de la Montagne, ballarí de la companyia de Molière. L'*Entrée des espagnols* és una "riproposta" basada en el tractat d'Esquivel "Discursos sobre el Arte del Dançado" del 1642, i que representaria l'amor tendre.

S. Bover i Nicolau

Chaconne des Arlequins. Primera pàgina de la coreografia de Monsieur de la Montagne. Arxiu: Biblioteca Nacional de França.